

- PN-EN 1992-2. *Eurokod 2: Projektowanie konstrukcji z betonu. Część 2. Mosty z betonu. Obliczanie i reguły konstrukcyjne.*
- PN-EN 1993-1-1. *Eurokod 3: Projektowanie konstrukcji stalowych. Część 1-1. Reguły ogólne i reguły dla budynków.*
- PN-EN 1993-2. *Eurokod 3: Projektowanie konstrukcji stalowych. Część 2. Mosty stalowe.*
- PN-EN 1997-1. *Eurokod 7: Projektowanie geotechniczne. Część 1. Zasady ogólne.*

Zasady projektowania obiektów mostowych według Eurokodów zostały szczegółowo opisane w pracy pod redakcją Tomasza Siwowskiego [84] w związku z czym nie będą tu szerzej omawiane.

2.3.2. Sytuacje obliczeniowe

Zakres obliczeń

W projektowaniu mostów skrzynkowych z betonu sprężonego, a w zasadzie wszystkich mostów, należy przeanalizować trzy podstawowe sytuacje obliczeniowe wymagane przez obowiązujący obecnie system norm (Eurokody):

- a) przejściową (zwaną dawniej stanem montażowym), w której analizuje się konstrukcję w fazie budowy;
- b) trwałą (zwaną dawniej stanem użytkowania), która dotyczy normalnej eksploatacji ukończonego obiektu;
- c) wyjątkową – dotyczącą wyjątkowych sytuacji, które mogą się zdarzyć w czasie eksploatacji obiektu, na przykład uderzenie pojazdów lub statków o przęsła lub podpory, lokalne uszkodzenia konstrukcji, przejazdy ponadnormatywne, wykołajenie pociągu.

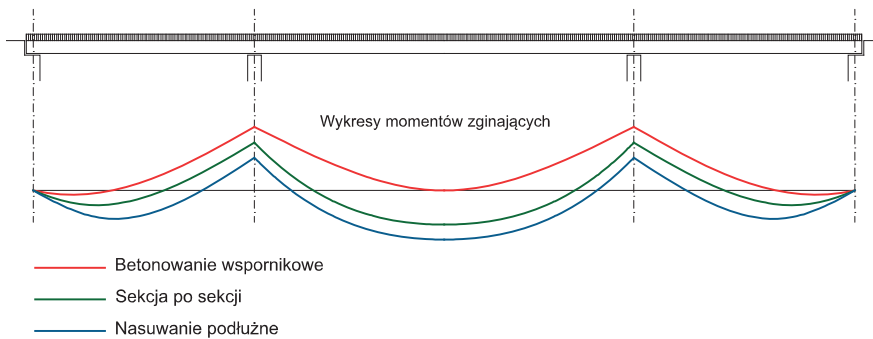
Stany montażowe – sytuacja przejściowa

Obecnie rzadko konstrukcje mostowe wykonywane są w jednym etapie. Nawet w projektowaniu dwuprzęsłowego, uciążłonego wiaduktu nad autostradą budowanego z wykorzystaniem belek prefabrykowanych trzeba analizować fazy przejściowe. Duże wieloprzęsłowe ciągle obiekty mostowe buduje się etap po etapie. W związku z tym przy przechodzeniu z etapu do etapu zmienia się schemat statyczny konstrukcji oraz jej masa.

Na rysunku 2.28 przedstawiono wykresy momentów w moście trójprzęsłowym wywołane jego ciężarem własnym, zależne od stosowania różnych metod budowy. W przypadku nasuwania podłużnego po zakończeniu procesu nasuwania wykres momentów wywołanych ciężarem własnym jest taki sam, jaki wystąpiłby, gdyby obiekt został wykonany jednoetapowo na pełnym rusztowaniu.

W przypadku realizacji obiektu metodą sekcja po sekcji (trzy sekcje) otrzymanoby większe momenty podporowe, a mniejsze przęsłowe. Z wykorzystaniem metody betonowania wspornikowego zostaną wygenerowane tylko momenty ujemne, zdecydowanie większe niż w przypadku pozostałych metod.

Ten prosty przykład pokazuje tylko efekt końcowy, po zakończeniu budowy, a należy pamiętać, że w procesie realizacji w niektórych przekrojach konstrukcji mogą wystąpić siły wewnętrzne znacznie większe od końcowych. Stany montażowe konstrukcji muszą być starannie analizowane, ponieważ zaniedbania w tym obszarze doprowadziły w przeszłości do wielu awarii i katastrof [67].

Rysunek 2.28. Wykresy momentów w moście trójprzęsłowym wywołane ciężarem własnym, w zależności od metody jego realizacji

W stanach montażowych należy brać pod uwagę następujące obciążenia i oddziaływania:

- ciężar własny konstrukcji; przy czym ciężar objętościowy betonu zależy głównie od rodzaju kruszywa grubego użytego do jego produkcji i może się wahać od $23,5 \text{ kN/m}^3$ (kruszywa granitowe) do $26,0 \text{ kN/m}^3$ (kruszywa bazaltowe); z tego powodu, aby wykonać poprawne obliczenia, **należy ustalić rzeczywistą masę używanego betonu**;
- obciążenia montażowe specyficzne dla przyjętej metody budowy;
- nierównomierne osiadanie podpór;
- parcie wiatru;
- nierównomierne pola temperatur;
- siły wywołane sprzężeniem konstrukcji o wielkości odpowiadającej specyfice metody budowy.

Sytuacja trwała – stan użytkowania

W stanie użytkowania należy analizować konstrukcję kompletną po zakończeniu procesu wznoszenia, biorąc pod uwagę:

- „zamrożony” stan wyężenia konstrukcji po osiągnięciu jej docelowego ukształtowania;
- obciążenia wywołane wyposażeniem obiektu;
- obciążenia użytkowe przewidziane dla projektowanego obiektu;
- docelowe wartości parcia wiatru, nierównomierności osiadania podpór i gradienty temperatury;
- siły wywołane uzupełniającym sprzężeniem konstrukcji.

W betonowych konstrukcjach sprężonych budowanych sukcesywnie z uwagi na zachodzące zjawiska reologiczne następuje redystrybucja sił wewnętrznych i przyrost przemieszczeń w czasie [15, 26, 68, 72]. Sprawdzenie stanów granicznych należy wykonać dla momentu początkowego (oddanie obiektu do eksploatacji) i dla przewidywanego okresu zakończenia eksploatacji, czyli na przykład po 100 latach.

Należy podkreślić, że wymiary wykonanych konstrukcji przeseł (grubości płyt i szerokości środników) są zazwyczaj większe (o kilka milimetrów) od wielkości

projektowych, w związku z tym wykonane konstrukcje są zazwyczaj o 2–3% cięższe niż wynikałoby to z rysunków gabarytowych, co warto uwzględnić w projekcie.

Sytuacja wyjątkowa

W tej fazie należy dokonać sprawdzenia konstrukcji na wystąpienie obciążeń, które mogą się pojawić epizodycznie. Przy sprawdzeniu na sytuacje wyjątkowe dopuszcza się zwykle mniejszy zapas bezpieczeństwa niż w sytuacji trwałej.

W rozdziałach 3, 4 i 5 szczegółowo omówiono zasady projektowanych konstrukcji wykonywanych różnymi metodami.

2.4. Modele obliczeniowe stosowane do analizy dźwigarów skrzynkowych

2.4.1. Struktura modeli

Przy komputerowym wspomaganii projektowania konstrukcji mostowych wykorzystuje się ich dyskretne modele obliczeniowe [35]. Schematycznie przebieg procesu modelowania i analizy konstrukcji pokazano na rys. 2.29. Wyróżnić można trzy podstawowe elementy modelu obliczeniowego:

- model geometrii – sposób odwzorowania układu geometrycznego obiektu mostowego;
- model materiału – charakterystyka materiału konstrukcyjnego;
- model obciążeń – sposób przedstawiania obciążeń.

Tak zdefiniowany model ma charakter ogólny i może być wykorzystany przy zastosowaniu różnych metod obliczeniowych.

Następnym działaniem, po określeniu wszystkich składników modelu obliczeniowego, jest sformułowanie numerycznego opisu przyjętego modelu. Etap ten wiąże się już z ustaleniem konkretnej metody analizy i zależy od możliwości oprogramowania, którym dysponuje projektant. Ostatecznym wynikiem dyskretyzacji jest przygotowanie danych do analizy numerycznej (takich jak: model geometrii, charakterystyki zastosowanych elementów czy zestawienie obciążeń).

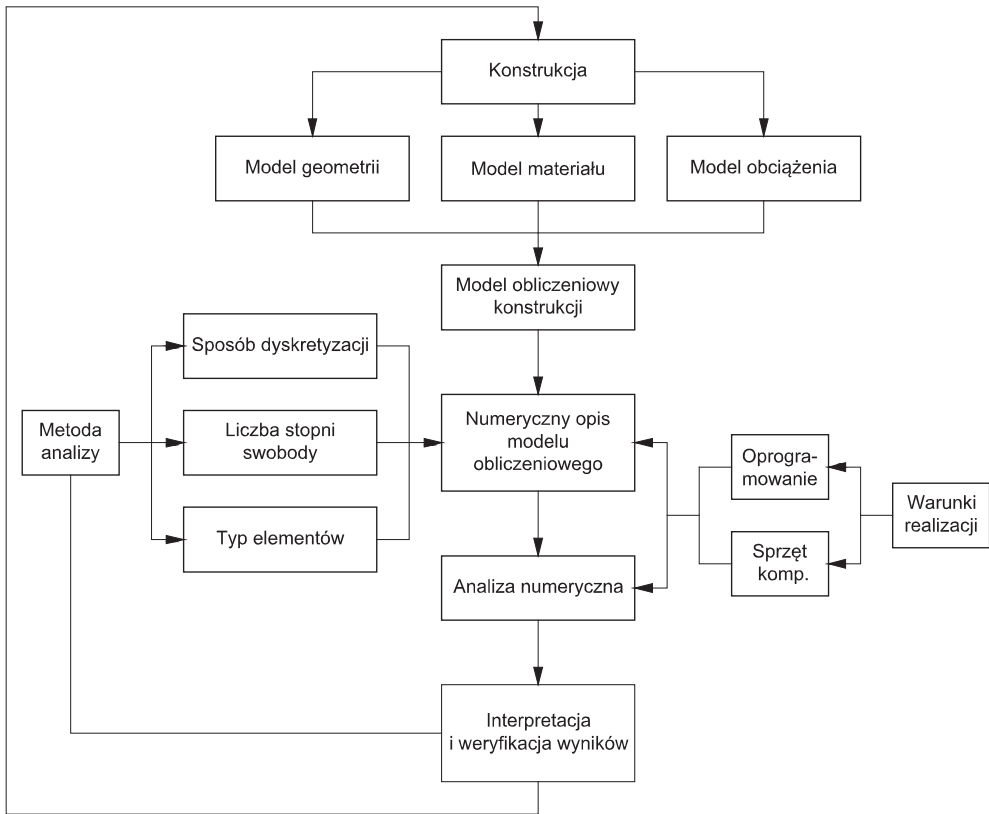
Po przeprowadzeniu obliczeń następuje interpretacja i weryfikacja wyników otrzymanych z analizy modelu dyskretnego w nawiązaniu do rzeczywistej konstrukcji. W większości przypadków analizowane zagadnienia statyczne czy dynamiczne mogą być opisane równaniem różniczkowym w przestrzeni przemieszczeń:

$$\mathbf{M} \frac{\partial^2 \mathbf{u}}{\partial t^2} + \mathbf{C} \frac{\partial \mathbf{u}}{\partial t} + \mathbf{K} \mathbf{u} + \mathbf{P} = 0, \quad (2.1)$$

gdzie: $\mathbf{M}$ – macierz mas, $\mathbf{C}$ – macierz tłumienia, $\mathbf{K}$ – macierz sztywności konstrukcji, $\mathbf{u}$ – wektor przemieszczeń w układzie dyskretnym, t – czas, $\mathbf{P}$ – wektor obciążeń.

W przypadku analizy statycznej wartość przemieszczeń nie zależy od czasu, stąd ogólny układ równań równowagi przyjmuje postać:

$$\mathbf{K} \mathbf{u} + \mathbf{P} = 0. \quad (2.2)$$

Rysunek 2.29. Schemat procesu budowy modelu i analizy konstrukcji mostowych [35]

Rozwiązanie powyższego układu równań daje wartości przemieszczeń w układzie dyskretnym (zatem tylko w wybranych punktach wynikających z wcześniejszego podziału konstrukcji na elementy). Wartości żądanych wielkości w dowolnym punkcie konstrukcji uzyskuje się z zależności:

- dla przemieszczeń

$$\mathbf{f} = \mathbf{N} \mathbf{u}, \quad (2.3)$$

- dla odkształceń

$$\boldsymbol{\varepsilon} = \mathbf{B} \mathbf{u}, \quad (2.4)$$

- dla naprężeń

$$\boldsymbol{\sigma} = \mathbf{D} \mathbf{u}, \quad (2.5)$$

gdzie: $\mathbf{f}$ – macierz przemieszczeń, $\boldsymbol{\varepsilon}$ – macierz odkształceń, $\boldsymbol{\sigma}$ – macierz naprężeń, $\mathbf{N}$ – macierz funkcji opisujących przemieszczenie w dowolnym punkcie konstrukcji w zależności od przemieszczeń w układzie dyskretnym (macierz aproksymacyjna), $\mathbf{B}$ – macierz wiążąca przemieszczenia i odkształcenia (macierz odkształceń),